

نمونه‌هایی از نخستین دعوت‌نامه‌های دوره ناصری

ناصرالدین حسن‌زاده

آنچه خوانندگان محترم و خوش‌ذوق مجله وزین پیام بهارستان ملاحظه خواهند کرد پنج برگ از اوراق خطی و چاپی دوران ناصری می‌باشد که به اجمال به معرفی آنها می‌پردازم: این پنج برگ، دعوت‌نامه جشن تولد ناصرالدین‌شاه می‌باشد که دو برگ از آنها از سوی سپهسالار اعظم و وزیر امور خارجه و ۳ برگ نیز از سوی نایب‌السلطنه امیر کبیر صورت گرفته است.

احتمالاً تاریخ اولین برگ از این دعوت‌نامه‌ها، که نسخه خطی است مقارن با «اواخر سال صدم سلطنت و جهانداری قاجار» یعنی سال ۱۲۹۰ ق می‌باشد که مقرب خاقان خزینه‌دار (رئیس) از سوی سپهسالار اعظم و وزیر امور خارجه وقت یعنی حاج میرزا حسین‌خان مشیرالدوله سپهسالار، صدراعظم ناصرالدین‌شاه و وزیر امور خارجه به مجلس عید مخصوص: «اول قرن جلوس همایون شاهنشاه»؛ «سال صدم تاریخ دعوت‌نامه دوم که مهر «سپهسالار اعظم» را دارد، سه‌شنبه ۷ شهر صفر ۱۲۹۷ می‌باشد. سه برگ دعوت‌نامه دیگر، به مهر «نائب‌السلطنه امیر کبیر» یعنی کامران میرزا پسر ناصرالدین‌شاه ممه‌پور و تاریخ دعوت‌نامه‌ها مربوط به سال‌های ۱۳۰۳، ۱۳۰۱ و ۱۳۰۴ ق می‌باشد.

این دعوت‌نامه‌ها در نهایت زیبایی و ظرافت طراحی شده و نیز از نظر خطاطی بسیار زیبا و خوانا هستند. اینگونه اوراق چاپی دوران ناصرالدین‌شاه بسیار نایاب هستند؛ هم‌چنانکه دیگر اوراق و اسناد چاپی دوره ناصری از قبیل اعلان‌ها، شب‌نامه‌ها و ... امید است عزیزانی که از این نوع دعوت‌نامه‌های دوره ناصری در اختیار ندارد با چاپ آنها مثال بنده منت گذارند. شاید به تاریخ چاپ نخستینه‌های دعوت‌نامه «ایران» دسترسی یابیم. ۵ برگ دعوت‌نامه که در تصویر آن شخص در مجموعه شخص نگهداری می‌شوند. «مرگ حق است اما مردن به دست شما حقیقتاً دشوار است»: گویا این آخرین جمله‌ایست که میرزا تقی‌خان امیرکبیر در حمام فین کاشان به فراشان ناصرالدین‌شاه گفته است.

